

Στο μνημόνιο ο πόλεμος, στην Αριστερά η ειρήνη

Ηλίας Σιούτας

Σε μια πραγματικά σπάνια σκηνή του αριστουργήματος του Σάκη Τσιώλη «Ας περιμένουν οι γυναίκες», ο Αντώνης (σ.σ: Σάκης Μπουλάς) αναρρώνει στην παραλία, μετά την φρικιαστική αποκάλυψη του μπατζανάκη του Πάνου, (σ.σ: Γιάννης Ζουγανέλης) ότι η μάνα του ψήφισε Νέα Δημοκρατία στις τελευταίες εκλογές. Στο φορτηγάκι πιο δίπλα, ο έτερος μπατζανάκης Μιχάλης (Αργύρης Μπακιρτζής) κάνει «δουλειές».

Τοποθετημένη στο μακρινό πλέον (αν όχι αντιδιαμετρικά κατοπητικό) 1998, την εποχή της προετοιμασίας της νέας Μεγάλης Ιδέας της ελληνικής αστικής τάξης, του Ευρώ και των Ολυμπιακών Αγώνων, στην συγκυρία της οριστικής διάστασης του ΠΑΣΟΚ από τα προβλήματα των λαϊκών στρωμάτων και την επιλογή της πιστωτικής επέκτασης ως προοίμιο της σημερινής ασφυξίας, ο δημοκράτης Πασόκος με την Μερσεντές και το ηλεκτρονικό κλείδωμα, σε μια παραληρηματική προφητεία - εν είδη μεταπολιτευτικής Πυθίας - μονολογεί τα εξής καταπληκτικά:

Αντώνης: - Αυτό που έρχεται σαν εξέλιξη στις εργασιακές σχέσεις, ίσως είναι κάτι άγνωστο ...

(σ.σ: ο κύριος Πάνος σταυροκοπιέται)

Αντώνης: - ... πέρα από την κατανόηση μας.

Πάνος: - Μιχάληη!!!

Αντώνης: - Τα παιδιά που θα γεννηθούν, θα μεγαλώσουν σε μια άλλη πραγματικότητα, ίσως εμείς δεν θα μάθουμε ποτέ.

Πάνος: - Μιχάληη!!

Μιχάλης: - Έχω δουλειά Πάνο!! (σ.σ: στεγγώνει τα 5χίλιαρα που κέρδισε ο Αντώνης στο καζίνο την προηγούμενη βραδιά, που μούσκεψαν όταν ο Αντώνης έπεσε στην πισίνα, μαθαίνοντας τα τρομερά νέα που αφορούν στην εκλογική συμπεριφορά της μάνας του)

Αντώνης: - Σε αυτή την κρίσιμη ώρα το ΠΑΣΟΚ είναι το μόνο κόμμα ικανό να σταθεί δίπλα στο λαό και να τον οδηγήσει στην μετάβαση στο καινούργιο κόσμο, χωρίς αναγκαστικά να τον βυθίσει στην απόγνωση και το περιθώριο.

Απόγνωση και περιθώριο: Πίσω στο 2014

Η ιστορία του Στέφανου Βαλαβάνη, ενός εργάτη στην Praktiker Hellas που “αυτοκτόνησε”.

«Η εταιρεία Praktiker όλο το προηγούμενο διάστημα έχει εξαπολύσει πόλεμο ενάντια στους εργαζόμενούς της. Πάνω από 350 απολύσεις τα 3 τελευταία χρόνια, γραπτές επιπλήξεις για ασημαντους λόγους και εντατικοποίηση της εργασίας συνθέτουν ένα εφιαλτικό σκηνικό για όλους εμάς που με τη δουλειά μας έχουμε οδηγήσει την εταιρεία σε υψηλή κερδοφορία ακόμα και μέσα στην καρδιά της κρίσης. Προετοιμάστηκε έτσι το έδαφος για να μπορέσει η

εταιρεία να υποβάλει το προσωπικό της στη διαδικασία υπογραφής ατομικών συμβάσεων με μειώσεις μισθών. Έτσι διατηρεί τα κέρδη της και διευκολύνεται σε μελλοντικά επιχειρηματικά πλάνα, αφού το κόστος προσωπικού θα είναι μικρό κάτι ιδιαίτερα βολικό για τις κινήσεις της επιχείρησης.

Ο συνάδελφός μας, Στέφανος Βαλαβάνης, στο κατάστημα του Αιγάλεω, ήταν ένας από τους εργαζόμενους που υπέκυψαν στις πιέσεις της εταιρείας και υπέγραψε την ατομική του σύμβαση. Η εταιρεία μη αρκούμενη σε αυτό και βασιζόμενη σε κάποιες θολές κατηγορίες περί κλοπής, εξανάγκασε το συνάδελφο σε παραίτηση. Μια τακτική που η εταιρεία έχει ακολουθήσει και στο παρελθόν σε άλλους συναδέλφους χωρίς όμως επιτυχία».[1]

Ο Στέφανος Βαλαβάνης παραιτήθηκε υπό καθεστώς πίεσης. Μην αντέχοντας την ανεργία και τον εξευτελισμό, έδωσε τέλος στη ζωή του, την Δευτέρα 3 Φεβρουαρίου του 2014.

Στο facebook υπάρχει ακόμα ένα profile με το όνομα "Stefanos Valavanis", με μόλις 5 «φίλους». Στις 17 Ιανουαρίου ο Stefanos Valavanis «ανέβασε» ένα μικρό σημείωμα, που κοινοποίησε πάλι μια μέρα μετά.

Το σημείωμα αναφέρει αυτολεξεί:

«Δεν μπορώ να σκεφτώ και πολλά πράγματα τώρα. Όλη τη μέρα μας ζαλίζουν στην δουλειά για της συμβάσεις. Εξάλλου όπως έχουν έρθει τα πράγματα όλα είναι 50 / 50. Ή άνεργος ή μένεις και περιμένεις το αβέβαιο μέλλον. Απλώς κερδίζουμε χρόνο.»

Κορώνα ή γράμματα του ίδιου νομίσματος; Δεν υπάρχει τίποτα άλλο;

ΠΑΣΟΚ, ΑΡΙΣΤΕΡΑ και Μνημόνια

Τα μνημόνια έχουν κηρύξει τον πόλεμο στην μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία, τους επισφαλώς εργαζόμενους, τους άνεργους, τη νεολαία. Στους χώρους δουλειάς η εργοδοσία κάθε είδους και μεγέθους, πειραματίζεται υποβοηθούμενη από τις κυβερνήσεις στην συρρίκνωση του "κόστους προσωπικού". Της μόνης μεταβλητής που φαίνεται ότι ενοχλεί την υπόθεση της "ανάπτυξης". Συνηθίσαμε στην τρέλα του ταξικού πολέμου.

Το ΠΑΣΟΚ, προς απογοήτευση του Αντώνη και των παιδιών του "λαϊκού" ΠΑΣΟΚ, απέτυχε απόλυτα και τελεσίδικα σε αυτό το ιστορικό καθήκον που ο ίδιος του είχε εναποθέσει. Η «αποτυχία» του αυτή το έχει καταδικάσει στην ανυποληψία και την απέχθεια. Η «αποτυχία» του αυτή είναι διδακτική για όλους και όλες. Η «αποτυχία» αυτή βέβαια είναι σχετική. Γιατί κατάφερε να θέσει τις βάσεις έτσι ώστε να «μετατραπεί η κρίση σε ευκαιρία». Μια ταξικά πολωμένη «αποτυχία» δηλαδή. Αποτυχία για εμάς, ευκαιρία για αυτούς. Δύο λέξεις που ορίζουν το πεδίο πάνω στο οποίο θα «μετρηθεί» και η Αριστερά. Στο βαθμό που θέλει να εντοπίσει το πραγματικό πεδίο της μάχης και να αφήσει τις νομισματικές ισοτιμίες. Μάχη που δεν περιμένει πότε εμείς θα οργανωθούμε. Μάχη που καθημερινά δείχνει τις δικές μας αδυναμίες με τον πιο σκληρό τρόπο.

Δεν γίνεται να υπερασπιστείς κάποιους, χωρίς να συγκρουστείς με κάποιους άλλους.

«Το τελευταίο διάστημα η Praktiker Ελλάς προέβη στην απόλυση 15 υψηλόβαθμων στελεχών της εταιρείας καταβάλλοντας αποζημιώσεις ενός εκατομμυρίου ευρώ», αναφέρει σε συνέντευξη του στο Unfollow ο Μάκης Τσεκούρας, Πρόεδρος του Σωματίου Εργαζομένων[2]. «Στον Στέφανο όμως, που ήταν γνωστά τα πολύ σοβαρά οικογενειακά και

οικονομικά προβλήματα, δεν κατεβλήθη ούτε αποζημίωση ούτε η δυνατότητα τουλάχιστον να λάβει το επίδομα ανεργίας». Η επιχείρηση δεν βοήθησε ούτε καν με τα έξοδα της κηδείας, τα οποία ανέλαβαν συνάδελφοί του με έρανο.

Η Διοίκηση λοιπόν έχει τη πολυτέλεια να επιλέξει που θα είναι γενναιοδωρη και που τσιγκούνα, που θα προτάξει τις «ανάγκες της επιχείρησης», επιβάλλοντας μειώσεις και ατομικές συμβάσεις και που θα σταθεί στο ύψος των υποχρεώσεων της. Που θα εξαναγκάσει για παραίτηση (άρα όχι επίδομα ανεργίας μετά) ώστε να γλυτώσει την (πετσοκομμένη) αποζημίωση του απολυμένου και που θα την δώσει χωρίς δεύτερη σκέψη και ας αριθμεί πολλές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ.

Η Praktiker Ελλάς, για το οικονομικό έτος 2011, δήλωσε[3] κύκλο πωλήσεων (τζίρο) που ανέρχεται σε 232.877.422,65 Ευρώ και κέρδη EBITDA (προ φόρων, αποσβέσεων κτλ) στα 3.332.271,03 ευρώ. Τον επόμενο χρόνο ο δηλωθής τζίρος μειώθηκε στα 195.868.259,72 ευρώ (περίπου 20%) άλλα τα κέρδη διατηρήθηκαν στα 3.279.005,87 Ευρώ. Δυο χρονιές ισχυρής κερδοφορίας μέσα στην «κρίση». Δύο χρονιές όπου η εταιρία «τα κατάφερε»[4].

Μέσα σε αυτούς του αριθμούς κρύβεται η μαγεία των Μνημονίων. Όταν μειώνεται σχεδόν 20% ο τζίρος άλλα τα κέρδη διατηρούνται σταθερά, κάπου έχει προκύψει μια αντίρροπη και ισοδύναμη θετική εξέλιξη στο επίπεδο των απαιτήσεων, που αντισταθμίζει την πτώση των πωλήσεων. Είναι το μαγικό «Κόστος Προσωπικού», το οποίο από μόνο του σε έναν ισολογισμό δεν μπορεί να μας βοηθήσει πολύ, στο βαθμό που το κεφάλαιο επιλέγει να μισθωτοποιεί του managariούς του ώστε να ανεβάζουν τεχνητά τον «μέσο μισθό» κοκ. Όμως εφ' όσον το καθαρίσουμε από τους μισθωτούς καπιταλιστές αποκτάμε μια αρκετά σαφή εικόνα της κατάστασης.

Το κοινωνικό και ταξικό τρίλημμα: Μισθοί, τιμές, κέρδη

Εκεί που βλέπουμε «κόστος προσωπικού» ας βάλουμε «κόστος αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης» ή «ιστορικό όριο αναγκών των εργαζομένων». Ας σκεφτούμε πέρα από τους γνωστούς δείκτες (ΑΕΠ, ρυθμοί μεγέθυνσης κοκ) και ας απομονώσουμε τους τρεις δείκτες με την μεγαλύτερη κοινωνική χροιά. Το μνημόνιο προέβλεπε εσωτερική υποτίμηση των βασικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, ξεκινώντας από τους μισθούς, ώστε να ισορροπήσει σε ένα νέο, χαμηλότερο και «ανταγωνιστικότερο» σημείο ισορροπίας. 4 χρόνια μετά, τα αποτελέσματα μιλάνε από μόνα τους. Οι μισθοί έχουν αγγίξει ιστορικό χαμηλό (μέχρι το επόμενο), οι τιμές τραβάνε τον δρόμο τους και τα κέρδη, μετά από μια πρόσκαιρη υποχώρηση την περίοδο 2009-2010, επανέκαμψαν δυναμικά και συνεχίζουν την ανηφόρα. Η εσωτερική υποτίμηση επικεντρώθηκε στον μισθό και συνεχίζει ακόμα. Τα υπόλοιπα ξεχάστηκαν, με μια επιλεκτικότητα ταξικά προκλητική και κοινωνικά καταστροφική. Έχει πάτο το βαρέλι; Ποιος/α έχει την πολυτέλεια να το εξακριβώσει;

Για μια νέα υπόθεση εργασίας[5]

Αντιστρέφοντας την ταξική μονομέρεια, ας επιχειρήσουμε μια χαζή και «αντεπιστημονική» υπόθεση εργασίας: Στο παράδειγμα των Praktiker Ελλάς (αλλά και σε τόσες μα τόσες ακόμα μεγάλες και μικρότερες καπιταλιστικές επιχειρήσεις), τι θα γίνονταν αν τα κέρδη μειώνονταν π.χ κατά ένα εκατομμύριο (όσο και οι αποζημιώσεις εξόδου στους μισθωτούς καπιταλιστές) και οι μισθοί ανέβαιναν αντίστοιχα; Τι θα γίνονταν αν ρυθμιζόταν η δυνατότητα μιας κερδοφόρας επιχείρησης να απολύει, ή να εξαναγκάζει σε παραίτηση; Χωρίς αποζημίωση. Τι θα γίνονταν εν τέλει, αν η οργανωμένη έκφραση του λαού έσπαγε

την πόρτα των χώρων δουλειάς παντού και άφηνε την αξιοπρέπεια να διώξει την εργοδοτική δεσποτεία και αλαζονεία;

Θα άλλαζε κάτι στην περίπτωση του Στέφανου Βαλαβάνη;

Μα αυτό δεν γίνεται, θα πουν και από την πλευρά τους οι «ειδήμονες» και θα έχουν δίκιο. Αλλά για πόσο καιρό θα κρυβόμαστε πίσω από τους καπιταλιστές; Αυτούς θα κατηγορήσουμε για το αίμα;

Το Μνημόνιο είναι Πόλεμος.

Ένας ακήρυχτος εμφύλιος[6] πόλεμος.

Με το σπαθί στο χέρι να φέρουμε την Ειρήνη.

[1] Ανακοίνωση του Σωματείου Εργαζομένων στην “Praktiker” Ελλάς, 20 Φεβρουαρίου 2014

[2] <http://unfollow.com.gr/web-only/10433-suic/>

[3] Έχει ενδιαφέρον το ποιος ελέγχει τους ισολογισμούς των εταιριών αυτών. Αν έχει τις αρμοδιότητες και το προσωπικό της ΣΕΠΕ, μάλλον θα πρέπει να εμπιστευτούμε το λογιστικό τμήμα της Praktiker Ελλάς

[4] Βλ. τον οικονομικό απολογισμό εδώ : <http://s3.praktiker.gr/Content/images/isologismos.pdf>

[5] Με την κυριολεκτική έννοια του όρου

[6] Αλήθεια τι το «εμφύλιο» έχει ο κάθε πόλεμος;